

Հ. Մ. Բ. Մ.

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ — ՀԱՅՖԱ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ԶՐԶԱԲԵՐԱԿԱՆ

ԹԻԻ 4

ԱՊՐԻԼ

1938

ԵՐՊՈՒ ԽՕՍԹ

6511-2

ԶՈՅԳ ՅԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐ

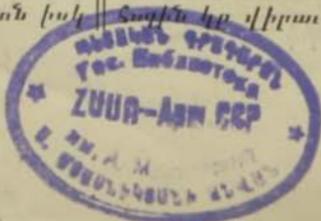
Հազիւ երեք չորս տարու է ան՝
Երուսաղէմի Հ.Մ.Բ.Մ. ի մասնա-
ճիւղը, բայց անոր քայլերը հաս-
տատ են և ան առոյգ է: Հալած,
ուեցաւ ատեն մը՝ սակայն հալա-
ծանքը բաժինն է ճշմարիտ և և
գեղեցիկ գործին. ու Հ.Մ.Բ.Մ.ը
տարաւ զայն կորովով և սիրով,
այն գիտակցութեամբ թէ անոնք
ազգականը են միայն իր աւելի
ուճացումին ընդ թէ արգելք իր
յառաջացումին Վստահ էր թէ
յաղթանակը իրն է. նաև գիտէր
որ քաղցը է ան երբ շահուած է
դժուարութիւններով:

Ան ունեցաւ սրտի սեղմումներ,
ատեն մը մնաց անտուն և ուրիշ-
ներ ատոր մէջ ուզեցին տեսնել
իրենց հրճուանքը, բայց հոն իսկ

պատահեցաւ անոնց յուսախափու-
թիւնը և ատով իսկ նիշեցին
Հ.Մ.Բ.Մ.ի վերելքը որ շարու-
նակեց իր ընթացքը անյողողղ
քան երբեք:

Պատահեցաւ առաջին անակըն-
կալը. սեփական մարզավայր մը:
Ան առաջ ափ կ'երկարէր՝ օտարէն
խաղավայր մուրալու համար, քար
դնելով իր արժանապատուութեան
զգացումին վրայ: Այս չէր կրնար
երկար տեսել ան սոսկական միու-
թիւն մը չէր, հարկ էր զայն դնել
իր անուան տարողութեան աստի-
ճանին վրայ, իր արժանի բար-
ձրութեան վրայ. ուրոյն մարզա-
վայր մը վայել էր Հ.Մ.Բ.Մ. ին,
այս կը կրճէր Հ.Մ.Բ.Մ.ականին
ճախն կը վիրատրէր իր զգացում.

4711-57

ները: Ահա գտաւ իր ճիգերուն արդար վաստակը, տիրացաւ մարգավայրի մը ուր Հ.Մ.Բ.Մ.ը պարզեց իր դրօշը հոն:

Հպարտանքի օրեր էին, երբ տղաքը բահն ու բրիչը ձեռքերնին խուժեցին դաշտ, փորեցին, հող կրեցին՝ հարթարեցին ու երգեցին հոգեւին. երգը հերոսի, երգը ազատութեան, երգը աշխատանքին՝ երգեցին ինչ որ հայրենի հողին վրայ պիտի երգէին եւ աշխատեցան այնպէս ինչպէս հայրենի հողին վրայ պիտի զարնէին բահն ու բրիչը. այսպէս էին ապրումները բոլորին: Սեփական մարգավայր, առաջին մեծ յաղթանակը: Ահա եւ մրցումներ աւելի կորովի: Հասարակութիւնը հոն է այլեւս:

Չուշացաւ նաև երկրորդ կարեւոր գործը. սեփական հաւաքավայրը, լրացուցիչը առաջինին. սակայն գործակցաբար Հայ. Կրթ. «Սիւն» միութեան հետ, ուրախալի երեւոյթ, երկու միութիւններ ձեռք ձեռքի:

Ետուզեր ակումբի մէջ. ամէն ոք գործի, կարծես վտարանդի գաղթականը իր բնավայրը դարձած ըլլար: Բոլորին աչքերէն կ'արտացոլար սեփական տուն մը ունենալու երջանիկ զգացումը:

Շարաթ մը չանցած հանդէսներ իրար յաջորդեցին: Այս երկրորդ մեծ յաղթանակն էր երիտասարդութեան. ան լայն համակրութիւն շահած է զաղութին մէջ, որովհետեւ գործ ցոյց կուտայ:

Այս զոյգ յաղթանակները արգասիքն են Հ.Մ.Բ.Մ. ի կորովին եւ ապացոյցը անոր կատարած նուաճումին զաղութիւս մէջ:

Նոյնչափ արժէքաւոր է Հայֆայի գրեթէ մէկ տարուայ մասնաճիւղը, գերագոյն ոյժ կը սպառէ պահելու ակումբ մը, իր թուոյն անհամապատասխան ծախքով ծանրաբեռն: Սակայն գիտակցութիւնը, հաւատքը՝ գործին հանդէպ, եւ կամբը կը փշրեն ամէն գժուարութիւններ:

Բայց հոս չի վերջանար մեր գործը. հարկ է արդիւնաւորել, պատրաստ ըլլալ նորանոր զոհութիւններու, նկատելով որեւէ մէկ յաջողութիւն եւ նուաճում նախաքայլը մեր ապագայ երազներու իրականացման թիւ թիկունք ըլլանք վարչութեանց, պարտաճանաչութեամբ, հնազանդութեամբ եւ կարգապահութեամբ, ասոնք նախապայմաններն են Հ.Մ.Բ.Մ. ի ներշնչած ոգիին գերագոյն յաղթանակին:

Հ. Մ. Ը. Մ. — ՀԱՅՖԱ

(ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՏԵՍՈՒԹԻԻՆ)

(Շրջաբերականին առջի թւին մէջ Հայֆան իր բաժինը բերած ըլլալով մեզի ժամանակին, ներկայ յօդուածը կը վերաբերի Մարտի գործունէութեան: Ապրիլի եւ Մայիսի մասին կը գրուի յառաջիկայ թուով:)

☆

Մասնաճիւղս կը բողոքէ իր վերակազմութեան առաջին տարին: Կարճ այս ժամանակաշրջանը՝ վստահաբար կրնանք ըսել, որ լիուրի արգարացուց իր վրայ դրուած յոյսերը: Ինչ որ Միութիւնս այս օր դրուած է գաղութիս ղեկավարներու շարքին, հակառակ յամառ այն կեցուածքին որուն կ'արժանանայ որոշ հատուածի մը կողմէ:

Անցեալ թղթակցութեամբ հարեանցիօրէն անդրադառնած ըլլալով մեր 11 ամսուայ գործունէութեան, այս անգամ պարտք կը սեպեմ հասարակութեան սեփականութիւնը դարձնել վերջին ամսուայ մեր ապրումը, զոնէ իր սեղմ գծերուն մէջ:

1. ԿԵԱՆՔԸ ԱԿՈՒՄԲԷՆ ՆԵՐՍ. — Անցեալ տարուայ սկիզբը, ակումբը վարձուած ժամանակ, վարչութեան երազն էր տեսնել զայն երիտասարդական հաւաքավայրի վայել դիրքին մէջ: Այս առաջադրութեամբ հոն դըրուեցան անմեղ ժամանցի խաղեր, ինչպիսիք են ֆինկ-փօնկը, Սաթրանճը, Տօմիոն, Տաման, Էւայլն: Ատոնց

կարգին անտարակոյտ որ կրթիչ դեր մը կը կատարէ ընթերցարանը, ուր մեր տղաքը կը կարդան ընտրուած թերթեր, իրենց իմացական սնունդին մէկ մասը առնելով անոնցմէ: Անեակներէն մին ալ տեւաբար գրաւուած է թատերական յանձնախումբին կողմէ, որուն գործունէութեան կ'անդրադառնամ քիչ վերջ:

Ակումբը սակայն շահեկան եղած է նաեւ ա՛յլ գետնի վրայ: Նկատի ունենալով որ Հայֆայի մէջ վարձքերը չափազանց սուղ են եւ ամէն մէկ հըրապարակային ձեռնարկի համար մասնաւոր սրահ վարձելը տարապայման կերպով կը սպառէ մեր պիւտճէն, հանդէսներուն եւ խրախճանութեանց մէկ կարեւոր մասը տեղի ունեցան ակումբին մէջ: Այս բանը անպատեհ եղած է անով որ մեր խօսքը չենք կրցած տարածել բաղձացուած հոծ բազմութեանց, բայց նպաստաւոր եղած է մեր սկսած շարժման, ակումբի կեանքին քաղցրութեան եւ եղբայրական անկեղծ ընդունելութեան ճաշակը տալով մեր հիւրերուն:

Հրապարակային ձեռնարկներու յատկացուեցաւ ակումբը, երկու անգամ: Առաջին անգամ հոն տեղի ունեցաւ Փետրուարեան յաղթական ապստամբութեան տօնակատարութիւնը, կազմակերպուած Հ. Յ. Դաշնակցութեան կողմէ: Ընտիր հասարակութիւն մը ներկայ գտնուեցաւ հանդէսին: Յաջող արտասանութեանց, մեներգներու եւ խմբերգներու կարգին, խօսք առին միութեանս ատենապետը, Եղբ. Եղիշէ Մանուկեան եւ Պատուոյ նախագահը, Տօքթ. Ա. Մասէրէճեան:

Հրապարակային երկրորդ ձեռնարկն էր Բարեկենդանի հանդիսութիւնը, կազմակերպուած Միութեանս կողմանէ: Մօտ մէկ ամիս շարունակ, յարատեւ աշխատանքով, շնորհիւ մասնաւոր յանձնախումբին, պատրաստուած էր ընտիր պարտիումը մը, որ հանդէսին ամբողջ տեւողութեանը իրական հրճուանքի մէջ սպահեց ներկաները: Եթէ վերջին պահուն պատահած ցաւալի միջադէպ մը վրայ չհասնէր, կարելի էր ըսել թէ աննախընթաց էր մեր Բարեկենդանը, իր տեսակին մէջ:

2. ՎՈՐՉԱԿԱՆ. — Փետրուարի ըսկիզբը, վարչութիւնը երրորդ անգամն ըլլալով, ենթարկուեցաւ հիմնական փոփոխութեան մը: Վարչականներէն մին իր զբաղեալ վիճակին եւ առողջական պատճառներով հրաժարած էր եւ նոր տարուայ մեր ծրագիրները լաւագոյն կերպով իրագործելու համար վարչական անդամներու թիւը անբաւարար ըլլալով, ձեռնարկուեցաւ յաւելեալ անդամներու ընտրութեան: Այս նպատակաւ գումարուած անդամական ընդհանուր ժողովին մէջ վարչութիւնը կարողաց իր նիւթական եւ բարոյական գործունէութեան վեցամսեայ տեղեկագիրները: Յետոյ, ընտրուեցան վարչութեան յաւելեալ երեք անդամները, որով ներկայիս կը գործէ եօթը հոգինոց վարչութիւն մը, որ պաշտօնները իր մէջ բաժնած է հետեւեալ ձևով:

- եղբ. Լղիշէ Մանուկեան — Ատենապետ
- ,, Գրիգոր Գալայճեան — Փոխ-Ատենապետ
- ,, Հայկազ Աֆարեան — Ատենադպիր

- ,, Մկրտիչ Գույումճեան — Փոխ-Ատենադպիր
- ,, Վահրամ Սարգիսեան — Գանձապետ
- ,, Մկրտիչ Տիշոյեան — Ի տեսրական յանձնախումբի պետ
- ,, Յովհ. Պետրոսեան — Սկառու վարիչ

Վարչական ժողովները տեղի ունեցած են շաբաթը անգամ մը, մեծ կանոնաւորութեամբ: Օրակարգի հարցերը քննուած են կարելի իրզմատութեամբ: Տեւական կապ պահուած է մասնաճիւղերու եւ համակիր միութեանց հետ: Իսկ Ազգ. Իշխանութեանց դիրքը մեզ նկատմամբ ա՛յնքան բացորոշ է որ չ'արժէր իսկ անդրադառնալ այդ մասին:

3. ԱՌՈՒՄԲԻ ՀԱՐՅ. — Նորընտիր վարչութիւնը հազիւ գործի ձեռնարկած, իր առջեւ ցցուեցաւ անախորժ առաջին այցելուն՝ յոր ակումբի մը հարցը: Փաստուած ըլլալով որ մեր ներկայ ակումբը շատ մը անպատեհութիւններ ունի լայն ձեռնարկներու համար, միւս կողմէն նկատի ունենալով որ Մարտի վերջը կ'աւելնայ մեր պայմանագրութիւնը, ձեռնարկուեցաւ նոր ու աւելի ընդարձակ հաւաքատեղիի մը վարձումին: Իւ հոս ուրախ էմ ըսելու որ յառաջիկային մեր գործունէութիւնը փայլուն կը տեսնենք, տրուած ըլլալով որ այս օր իսկ կը պայմանաւորուինք վայրի մը համար որ կարող է մօտ 350 հոգի բաւարարել ամենահեշտ պայմաններով: Նոր վարձուած ակումբին բացումը տեղի պիտի ունենայ «Աւարայրի Արծիւ» ներկայացումով:

4. ԹԱՏԵՐԱԿԱՆՆԵՐ. — Մեր Ամենէն ժրաջան յանձնախումբն է ան, ցարդ կազմակերպուած հանդէսներուն եւ ներկայացումներուն աշխատանքի ծանրագոյն բաժինը ծանրացաւ անոր անդամներուն ուտերուն: Էւ պէտք է ըսել որ յանձնախումբին վրայ գրուած յոյսերը լիուրի արդարացան, շնորհիւ յայտնաբերուած զոհաբերութեան ոգիին եւ աշխատանքի կորովին: Մեզի տալէ վերջ « Աշխարհի Գատատանը » եւ « Արեադարձը » յուզիչ ողբերգութիւնները, ահա կը պատրաստուի տալու իր աշխատութեանց վերջին արդիւնքը, « Արեդանանց Պատերազմը »: Թափուած աշխատանքը եւ եղած նիւթագան զոհողութիւնները անտարակոյս որ այս ներկայացումը պիտի դարձնեն իրական թուական մը Հայֆայի Հայ տարեգրութեանց մէջ:

5. ՍԿԱՌԻՍԱԿԱՆՆԵՐ. — Այս տարուան ընթացքին, ի գին ամէն զոհողութեանց, պիտի ջանք թափուի գործնական գետնի վրայ դնել Սկաուտական շարժումը: Այս ուղղութեամբ քայլեր առնուած են արդէն, նշանակուած է վարիչ մը, իր երկու օժանդակներով, սկսուած է արձանագրութեանց եւ շաբաթը անգամ մը տեղի կ'ունենան փորձերը, որոնց ընթացքին փոքրիկները ամենամեծ եռանդով կը հետեւին տրուած հրահանգներուն: Ահա՛ շարժումը, որուն վրայ պէտք է կեդրոնանայ մեր ուշադրութիւնը:

6. ՖՈՒԹՊՈՒԼ. — Փորձերը միշտ տեղի ունեցան, երբ օգերը ձեռնտու են եղած: Ունեցանք մէկ մրցում, որուն կ'արժէ անդրադառնալ իր կարգ մը յատկանշական կողմերուն համար: Ամոռոյ 13 ին, մեր խումբը մրցեցաւ

Սալեզեաններու դէմ: Ասկէ առաջ յիշեալ խումբին յաղթած էինք 3-0: Էրկորդ մրցումին պարտուեցանք 4-0: Այս երրորդը ուրեմն տեսակ մը մահու եւ կենաց պայքար էր կարծես, խլելու համար յաղթութեան դափնին: Միւս կողմէ, հակառակորդին անցեալ շաբթուան շրջանցիչ յաղթանակը յամալի վրայ (7-0) մեր տղաքը կը մղեր խթանելու իրենց կորովը, չ'ենթարկուելու համար նոյն ճակատագրին: Ու տեղի ունեցաւ հրաշքը: Հակառակ մեր 3 լաւագոյն խաղացողներու բացակայութեան, մեր տղաքը կրցան կասեցնել հակառակորդին յաղթական վերելքը եւ քարը դնել թաւալող անիւին առջեւ: Մերթ զուարթ, մերթ բուն խաղարկութենէ մը վերջ, խումբերը դուրս եկան հաւասար արդիւնքով (1-1)

Այս խաղով երեւան եկաւ որ մենք ունինք անձանօթ մնացած, բայց լաւ տարրեր: Այս ուղղութեամբ բացառիկ յայտնութիւն մը եղան Մկրտիչ Մարկոսեանը եւ Գրիգոր Գալայճեանը: Միւս կողմէ սակայն մեր բոլոր տղաքը վեր էին իրենց պահանջուածէն, շարունակաբար հետապնդեցին զնդակը, օգնեցին իրենց պաշտպանողական զօրին եւ անմիջականօրէն ողողեցին իրենց հակառակորդ պարիսպը, իրենց յամառ վերադարձներով:

Քանի մը մրցում եւս այս զծով ու այս եռանդով, եւ արդէն մենք գանգատելիք չենք ունենար նա'եւ մեր Ֆութպօլի խումբէն:

Այլահով ենք իրականացած տեսնելու մեր ա'յս բաղձանքն ալ:

Հայֆա Բ Ա Զ Է

ԲԱՅՄԱՆ ՀԱՆԳԷՍ ԵՒ ԶՈՒԱՐՃ ԼՀԱՆԳԷՍ

Այս տարի միասնաբար «Սիրոն» Միութեան հետ վարձեցինք գեղեցիկ ակումբ մը իր բոլոր յարմարութիւններով՝ զոյգ վարչութիւնները անմիջապէս ձեռնարկեցին զարդարման գործին։ Միութեանս վարչութիւնը Հ.Մ.Բ.Մ.ի վայելեալ նուանով փարեցաւ գործի։

Մարտ 27 ին անդի ունեցաւ բացման հանդէսը. սրահը զարդարուած էր նախանձեւի վիճակով մը։ Հասարակութիւնը հաւաքուած էր, մեր Արիւնները իրենց պարտականութեանց վրայ էին։ Հանդէսը բացաւ «Սիրոն»ի վարչականներէն Պր. Կ. Ղազարեան։ Միութեանս «Կոմիտաս» նուագախումբը նուագեց մէջ ընդ մէջ՝ արտասանեցին Օր. Հ. Թոմպալագեան, Եղբ. Թ. Թորոսեան եւ պատանի Գ. Տէօքմէճեան, մեներգեցին Ե. Պոյաճեան եւ Մ. Գրիգորեան։

Նախ խօսք առաւ «Սիրոն» միութեան կողմէ Պր. Կ. Ղազարեան. բրաւ անոր պատմականը եւ խօսեցաւ անոր նպատակին շուրջ. Կ. Խաչի կողմէ ուղերձ մը կարդաց Տիկ. Մ. Քէօրօղլանեան՝ աւելցնենք որ Կ. Խաչն ալ սենեակ մը ունի ակումբին մէջ։

Ի վերջոյ Հ.Մ.Բ.Մ.ի կողմէ խօսեցաւ Եղբ. Մ. Երկաթեան շատ հարազատօրէն պատկերացուց Հ. Մ. Բ. Մ.ի ոգին, նոպատակը եւ անոր վերապահուած գերագոյն դերը ազգապահպանման գործին մէջ. ցոյց տուաւ բոլոր տըւեալները որ Միութիւնը կարող է դառնալ կազմակերպուած ոյժ մը։ Ծեշտեց ընդհ. կեդրոնի մը կարելորութիւնը։ Ան գեղեցիկ օրինակներով պարզեց իր մտքերը, աւնելով Հ.Մ.Բ.Մ.ի գործերէն, ... որոնք լիուրի կը հաստատէին իր խօսքերը. Եղբայրը խանդավառ խօսքերով վերջացուց իր բանախօսութիւնը։

Հանդէսի պաշտօնական մասէն վերջ Սկաուտները թէյով եւ քէյքով պատուեցին ներկաները. որու ընթացքին կատարուեցաւ հանգանակութիւն մը եւ զոյացաւ կոկիկ գումար մը։ Ուրախութեամբ կը յայտնենք որ հանգանակութեան նախաձեռնարկ եղաւ Պր. Մ. Քէօլլեան որ Եաֆայի «Հայկազէն» միութիւնը զրկած էր իբր ներկայացուցիչ. ան խօսք առաւ, իր միութեան խնդակցութիւնը յայտնեց եւ քաջալերեց երկու միութեանց համերաշխ գործակցու.

թիւներ: Մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք «Հայկաշէն» միութեան:

Ապրիլ 3ին տեղի ունեցաւ Հ. Մ. Բ. Մ. ի կողմէ սարքուած Զուարճահանդէսը. որ աննախընթաց երևույթ մըն էր զազութիս համար: Վարչութիւնը անխոնջ ջանք թափեց հանդէսը կազմակերպելու համար: Նախ քան հանդէսին զբուարճալի բաժնին՝ եղան արտասանութիւններ. արտասանեց Եղբ. Թ. Թորոսեան, մեներգեցին Ե. Պոյաճեան և Մ. Գրիգորեան. հանդէսը բացաւ Հ. Երկաթեան. կըրկին խոսեցաւ Մ. Երկաթեան, նիւթ ունենալով միութեան նշանարանը «Բարձրացիր Բարձրացուր»: Եղան երկու կատակերգութիւններ մէկը «4 Սալորներ»ը. խաղացին, Յակոբ Պետրոսեան և Լեոն Վէշիշեան, միւսը «Սաիրիչի Խանութը» (համը):

Եղբ. Վահէ Ղազէրեանը հաստատեց բարձրախօս մը որ հանդէսին փայլէ աւելցուց մեծապէս. յայտարարութիւնները եւ երբեմն մեներգները կ'ըլլային բարձրախօսով, Մոզական զուարճալի խաղեր ըրաւ Պր. Անուշաւան Սիմոնեան:

Պարի խումբը պարեց Հայկական պարեր, փոքրիկն էլիւզ Ես.

զուպեան շնորհալի կերպով պարեց կովկասեան պար մը: Մինչև ժամը 7 ժողովուրդը ուրախ մամակ անցուց մասնակցելով զանազան բաղդախաղերու:

Ժամը 8էն վերջ տեղի ունեցաւ պարահանդէս մը: Օրինակելի կերպով կարգադրուած էր ամէն ինչ, պիւֆէն ճոխ էր, սպասարկութիւնը անթերի, ընտանիքներ զատ զատ սեղաններու շուրջ. հրաւիրուած էր քաղաքիս լաւագոյն օրէսթրը. թանկօներու ժամանակ կը բացուէին կարմիր լոյսեր. միութեանս Հայկ. պարի խումբը պարեց դարձեալ, նաև փոքրիկ էլիւզ Եսաղուպեանը: Բարձրախօսով կ'ըլլային անակնկալներ: Աննախընթաց յաջողութիւն մը ունեցաւ պարահանդէսը, որուն լրջութիւնը լաւագոյնութիւն ձգեց ներկաներուն վրայ, օտարներ նոյնիսկ գնահատեցին: Հանդէսը տեւեց մինչև 12:30, ու շ գիշերին:

Տ Ո Ր Ք

ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

«ՍԿԱՌԻՏ» ԲԱՌԻՆ ԻՄԱՍՏԸ

«Սկաուտ» բառը անգլերէն կը նշանակէ, լուրեր քաղող. թըշնամիին շարժումները հետապնդող: Այս իմաստով «սկաուտ» կը կոչուէին այն պատանի տղաքը որոնք

պատերազմի ընթացքին կը զբո-
կուէին թշնամի բանակէն տեղե-
կութիւններ քաղելու: Երբ թղթա-
տներ պատմութեան էջերը պիտի
հանդիպինք բազմաթիւ «սկսուտ»-
ներու որոնք նոյն իսկ իրենց
կեանքը զոհած են ազգին սիրոյն:
Անպակաս եղած են «սկսուտ»ներ
նաեւ մեր մէջ: Հայ պատանիներ
որոնք պատերազմի ընթացքին օգ-
տակար եղած են հայ ոյժերուն, ինչ-
պէս կը կարգանք միշտ, հայկա-
կան հերոսամարտերու ժամանակ:
Հայ պատանիներ մեծ ծառայու-
թիւններ ցոյց տուած են, անոնք
եղած են լրատարներ քաղաքէ
քաղաք, դիւրէ՛ դիւրէ՛ պատնէշ-
ներու ժամանակ ուսերով քար
կրած են եւայլն, կատարած են
այն գերը որ լիուլի կ'արժէքա-
տորէ «սկսուտ» բառին իմաստն
ուղղին: Կատարած են այդ իրենց
ցեղին յատուկ սրտոտութեամբ:

«Սկսուտ», այսօր խաղաղու-
թեան մէջ, կը նշանակէ, գործել
եւ ապրիլ իբր տիպար քաղաքա-
ցի մը, ԸԼԼԱԸ միշտ պատրաստ
օգնելու իր ազգին նաեւ ուրիշնե-
րուն, նկրտիլ ԸԼԼԱԸ կատարեալ
հոգով, մտքով եւ մարմնով, դառ-
նալու արժանաւոր ժառանգորդը
իր ցեղին:

Իսկ զո՛ւ հայ «սկսուտ» եթէ
չես խրացնէր «սկսուտ» բառին

“ ԲՍԱՆԱՄԵԱԿ ”

Այս տարի Նոյեմբերին պիտի կատարուի
Զ.Մ.Ը.Մ. ի հիմնարկութեան բանաստեղծ
փառաշուք հանդիսութիւններով, բոլոր երկիր-
ներու մէջ ուր գոյութիւն ունի Զ.Մ.Ը.Մ. ի
մասնաճիւղը:

Այս առթիւ պիտի հրատարակուի ժողո-
վածոյ մը: Հետեւեալը նախագիծն է այդ ժո-
ղովածուի նիւթերուն, որ Զ.Մ.Ը.Մ.ի 20ամ-
եակի տօնակատարութեան կեդրոնական յանձ-
նախումբը ուղարկած է մեզի:

★

Ա. ՇՐՋԱՆ

Ա. — ԽՆՂԻՐՆ ՈՒ ՄԱՐԶԱ-
ԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ ՀԻՆ ՀՅՅՈՅ
ՄԷՋ

Բ. — 1900 — 1908ԻՆ ԳՈ-
ՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԵՅՈՂ ՄԻՈՒ-
ԹԻՒՆՆԵՐ. —

Գում-Գափու, Սանթրալ, Պաւ-
թալիման, Տորք, Արաքս, Սկիւ-
տար, Կովկաս (Գանձակ և Ղա-
րաբաղ) եւայլն:

Բ. ՇՐՋԱՆ (1908 — 1915)

ՊՈՒԼԻՍ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՐ. —

Վահագն, Տիտան, Հայորդիներու Ընկեր-
բակցութիւն, Հայ Մարտամարզարան, Ար-
տաւարդ, Պէրսիքեան Վարժարան, Բաֆիլի

Իմաստը՝ ինչպէս վերը յիշուած է,
զո՛ւն չես իրական սկսուտ մը:

Թող հոգիք ԸԼԼԱՅ պատկերը
սկսուտական տարազիդ եւ զուն
պատկերը սկսուտական ողբին:

մարզական հիւղ, Բաֆֆիի Յառաջդիմական
 Լաւրանի մարզական հիւղ, Բրոնի, նոր Դրօպ-
 րոց, Արդի Վարժարան (Հայրիկեան, « Արա-
 բատ » խումբ), Բոպերմ Թուլժ, Մասիս Ակումբ,
 Երիտա Ակումբ, Նոր Ոյժ (Բերա), Սասուն
 Ակումբ, Անդրանիկ Ակումբ, Ահարոնեան Ա-
 կումբ (Պէշիկիմաշ), Արագած (Գում-Գափու),
 Որբանոց, Արծիւ (Խասգիւղ), Յրամէրնէլ
 (Մարբիգիւղ), եւն. եւն. :

ԳՆԱՆՈՒ ԾԱՐԺՈՒՄ. —

Հայ որսորդաց (Իզմիր), Սանասար-
 եան Վարժարան, Պարտիզակ, Ատա-
 փազար, Մարզուան, Կեսարիա, Տրա-
 պիզոնի « Արծիւ » Հայ Մարմնամար-
 զական խումբ, Տիփրիկի մարզական
 խումբ, Հաճընի Ֆութպոլի ակումբ,
 Սամսոնի «Այծակ» մարզական խումբ,
 Խարբերդ (Եփրատ, գերմանական եւ
 ֆրանսական քուէժներ), Չմշկածագ,
 Իզմիր «Ատլաս» Ֆութպոլի միութիւն
 եւն. եւն. :

**ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱՆՔԻ ՅԱՌԱ-
 ԶԱՊԱՀՆԵՐ, ՈՐԱՆՔ ԻՆՈՒՆԴ
 ՏՈՒՍԾ ՂԵԿԱՎԱՐՍԾ ԵՒ ՍԱ-
 ՏԱՐԱՆ ԵՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒ-
 ԹԵՂԵՑ. —** Ծաւարշ Քրիսեան,
 Յ. Թ. Հինդլեան, Վահան Չերազ,
 Գրիգոր Մերճանօֆ, Գ. Յակոբեան,
 Մ. Մկրեան, Գարլօ Ծահինեան,
 Ա. Նիկողոսեան, Հ. Ճիզմէճեան,
 Բիւզանդ Կէօզրպէօյլաբեան, Վ.
 Ս. Փափազեան, Քաջունի Եզրայր-
 ներ, Հայկ Ճօլօլեան, Մ. Եանըզ-
 եան, Պ. Չէննէեան, Ղ. Գույում
 ճեան, Լէմասեան, Տիգրան Ծամ-
 հուր, Ալէքսանդր Խանճեան (Ա-
 լեքսանդրիա) եւն. եւն. :

Գ. ՇՐՋԱՆ Հ. Մ. Բ. Մ. (1918-1922)
 Հ. Մ. Բ. Մ. Ի հիմնադրութիւն
 (Նոյ. 1918), ցանկ եւ հիմնադիր-
 ներու կենսագրութիւն, յաջորդա-
 կան վարչութիւններ, սկզբնական
 զործուէութիւնը, Սքէթինկ-Փա-
 լաս, Յուլիս 14 Ի Ջահազնայու-
 թիւն, միջազգային տողանցք
 Թաքսիմի մարզարանին մէջ, Մի-
 ջազգային սկսուտական տողանցք,
 զարգանիշի (Եօբարտ) բաշխում,
 արշաւանքներ՝ Քեաղըտհանէ,
 Չամլըճա եւ կղզիները, Պոլսոյ
 Միջազգ. ախոյենական ժրցումներ
 (Թաքսիմի ստատիոմին մէջ), հայ-
 կական ախոյենական մրցումներ,
 ճամբարներ եւայլն :

**ՄԱՍՆԱՃԻԿԵՐՈՒ ԿԱԶՄՈՒ-
 ԹԻՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆ
 ՍԿԻՒՄԱՐ, ԲԵՐԱ, ԳՈՒՄ - ԳԱՐՈՒ,
 ՄԱՔՐԻԳԻՂ, ԳԱՏՐԳԻՂ, ՍԱՄԱ-
 ԹԻԱ ԲՐՈՐԻ, ՊԵՇԻԿԻՄԱՇ. ԽԱՍ-
 ԳԻՂ, ՊԱԼԱԹ, ՎՍՄԻՐ, ՕՐԹԱ-
 ԳԻՂ, ՍԱՆ ՍԹԷՖԱՆՕ, ՆՈՐ ԴԱՐՈՅ,
 ԳՈՒԼԷԼԻ, ՊԵՅԼԵՐԱՅԵՅ, ՊԵՅԼԵՐ-
 ՏԷՐԷ, ԵՆՏԻ-ԳՈՒԼԷ, ԱՆԱԿԱԳԱՐ,
 Իզմիր, Իզմիրի շրջան, Փարիզ,
 Ֆիլիպպէ, Ատանա եւն. եւն. :**

**Հ. Մ. Բ. Մ. Բ ՈՐԲԱՆՈՅՆԵՐԷՆ
 ՆԵՐՍ. —** Գուլէլի, Պէյլէրպէյ,
 Գարակէօզեան, Լսահեան, Ենտի-
 Գուլէ, ԱննաՎուտրիւղ, Գատրգիւղ,
 Խասգիւղ եւն. եւն. :

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՎՊՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ խմբապետներու գործունէութիւնն եւ կենսազրութիւնն, սկառուտական առաքելութիւնն դէպի Յունաստան:

Հ.Մ.Ը.Մ. Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՅԶՈՒԹԻՒՆ. — Վ. Չիւրազ, Խոյնան, Եազմանեան եւ Եզնիկ Քաջունի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ (Արմաշականներ). —

Հ.Մ.Ը.Մ. Ի ՏԵՂԱՀԱՆՈՒՄԸ (1922 Սեպտ.). —

Հ.Մ.Ը.Մ. Ը ՍՐՏԱՍՈՂՄԱՆԻ ՄԷՋ (1922—1938). — Շրջաններ եւ մասնաճիւղեր, ինչպէս Պուլիպրիա, Ռումանիա, Յունաստան, Ֆրանսա, Սուրիա, Հարաւ, Ամերիկայ, Մ. Նահանգներ, Պաղեստին, Եգիպտոս, Հնդկաստան, Իրան, Ճափա. եւն.

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ գրականութիւնն եւ աշխատակիցներ:

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ կեանքի կարեւոր թուականներ:

Հ.Մ.Ը.Մ. Ի ՆԵՐԿԱՅ Մասնաճիւղերը, անոնց անդամներու թիւն ու հասցէները:

ՄՈՅՆԱՅԱՆԿ Հայ մարզիկներու ՕժՈՆԴԱԿՆԵՐ եւ քաջալերողներ:

* * *

Ահա ամբողջ նախագիծ մը, մեր հրատարակելիք ժողովածուի նիւթերուն Անշուշտ, յաւակնութիւն չունինք անթերի կերպով Ձեզ պատկերացնելու **Հ.Մ.Ը.Մ. Ի**

եւ առհասարակ հայ մարզական շարժման այլազան հանգրուանները, թիւերը, անունները, վայրերն ու անոր անխոնջ մշակները, որոնք տարազիր ու աստանդական միշտ քալեցին մէկ նշանաբանի տակ «Բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր»:

Հ.Մ.Ը.Մ. Ի քսանամակի տօնակատարութիւնը առիթ մըն է, որ բոլոր անոնք, որոնք հետուէն ու մտէն, ղեկավարեցին, օժանդակեցին ու սատարեցին այս մեծ միութեան, զրիչ վերցնեն եւ իրենց ծանօթ դէպքերն ու անցքերը թուղթին յանձնեն, որպէսզի մենք ալ հնարաւորութիւնն ու կարելիութիւն ունենանք ըստ այնմ զրի առնելու ստոյգ եւ վաւերական պատմութիւն մը, հայ մարզական շարժման մասին:

Ժամանակը կարճ է պէտք է շուտով գործի անցնիլ եւ մեզ հասցնել ամենաուշը մինչեւ Մայիսի վերջը:

Բոլոր ձեռագիրներն ու նկարները դրկել հետեւեալ հասցէին. —

Carlo Chahinian,
34, Rue St. Lazare, Paris
որոնք անազարտ կը վերադարձուին իրենց տէրերուն:

ՍՏԱՅԱՆՔ

- ՃԵՄ - ԱՐԻ, Ա Տարի Սի 3 Մարտ 1938.
- Պարբերակները «Համազգային»ի ՊէլրուՍի Ճեմարանի Արիներուն
- Հասցի: N. Tcholakian
127, Wadi - Abou Jémil
Collège Arménien, Beyrouth
Գին հատը 1 Ֆրանկ
- ՇԵՐԿ, Ա Տարի Սի 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Խմբ. Կ. Պալեստին,
Episcopul Radu,
Bucuresti 3 (România)